

SPROG PAKKEN

Sprogpakken

Forældresamarbejde

Sprogpakken - praksis der gør en forskel

Logik
VIA
UCC

SPROG PAKKEN

Opsamling overordnet

De tre strategier

Samtaler i hverdagen	Dialogisk læsning	Tematisk sprogarbejde
(Overvejende) implicit	Både implicit og eksplicit	(Overvejende) eksplicit
Ustruktureret	Delvist struktureret	Struktureret
Talesprog	Talesprog (Læse- og skrivekompetencer)	Talesprog Læse- og skrivekompetencer

Sprogpakken - praksis der gør en forskel

SPROG PAKKEN

Opsamling på tematisk sprogarbejde

- Struktureret tematisk arbejde med fokus på struktureret og målrettet
 - Sætter et sprogligt fokus på de aktiviteter, som I allerede arbejder med
 - Tager afsæt i de temaer, som I allerede arbejder med, fx årstider, og sætter fokus på sprog
 - Peger på sammenhæng mellem mål og evaluering
 - Inddrager samarbejde med kollegaer: hvilke muligheder åbner sig?

Hvad tager I med fra struktureret tematisk sprogarbejde?

Sprogpakken - praksis der gør en forskel

SPROG PAKKEN

Forældresamarbejde

Hvorfor er forældre vigtige i sprogarbejdet?

Lovgivningen: § 11 Sprogvurdering og sprogstimulering

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen har ansvaret for at sikre, at barnets forældre inddrages i forbindelse med sprogvurderingen og sprogstimuleringen efter stk. 1-5, samt at forældrene får vejledning i selv at understøtte deres barns sproglige udvikling.

Sprogpakken - praksis der gør en forskel

SPROG NYDKEN

Forældresamarbejde

Efter sprogvurderingen skal forældrene have forelagt resultatet.

Hvis det vurderes, at det er nødvendigt med en fokuseret indsats, skal pædagoger og forældre **sammen** aftale, hvordan barnet fremadrettet skal understøttes sprogligt.

Hvad er jeres praksis?

Sprogpakken - praksis der gør en forskel

SPROG NYDKEN

Forældresamarbejde

Hvorfor er forældre vigtige i sprogarbejdet?

- Børn lærer primært sprog af voksne gennem implicite læringsstrategier. Det vil sige, at børn lærer af det sprog, som de voksne anvender – og af den måde, som de voksne anvender sproget på.
- Forældre har mest 'taletid' sammen med børn og er tættest knyttet til dem.

Sprogpakken - praksis der gør en forskel

SPROG NYDKEN

Nærhed

Kommunikation, hvor barnet kan aflæse den voksnes

- reaktion
- blikretning
- ansigtsudtryk

har en direkte sammenhæng med størrelsen af barnets ordforråd.

(Servicestyrelsen (2011): Sprogtilegnelsesteorier)

Jo flere situationer med fælles opmærksomhed jo flere nye ord.

Sprogpakken - praksis der gør en forskel

SPROG NYDKEN

Forskningsbaggrund

Der er lavet mange undersøgelser af, hvordan forældre kan støtte børn i deres sproglige udvikling, som viser, at

- alle voksne kan bruge samtaler i hverdagen og dialogisk læsning til at styrke udviklingen af børns sprog
- forældre kan instrueres meget nemt i at bruge understøttende sprogstrategier og dialogisk læsning (både via videoinstruktion og telefon)
- En lille indsats gør en stor forskel (fx har blot 5 minutters dialogisk læsning en effekt)
- Forældre glemmer brugen af understøttende strategier efter en periode
- Forældre (og pædagoger) udpeger eller taler ikke af sig selv om skriftsprog, når de læser op.

(Servicestyrelsen (2011): Forskningskortlægning af behov for sprogvurdering, effektive sprogindsatser og pædagogisk Efteruddannelse)

Sprogpakken - praksis der gør en forskel

SPROG PAKKEN Forskningsbaggrund

Samtaler i hverdagen - et eksempel på en forskningsundersøgelse
(Reese & Newcombe, 2007).

Forældre blev instrueret i, at

- vælge en enkelt begivenhed at tale med barnet om
- drage barnet ind i samtalen ved at bruge hv-spørgsmål
- reagere på barnets svar ved at
 - rose barnets svar
 - følge barnets svar op med relaterede spørgsmål
 - omformulere spørgsmål og inddrage nye oplysninger, hvis barnet ikke reagerer
 - gøre det sjovt for barnet

SERVICESTYRELSEN **Sprogpakken - praksis der gør en forskel**

SPROG PAKKEN Samtaler i hverdagen - sprogkulturer

Samtaler i hverdagen – om at ændre sprogkultur

Der er forældre (og pædagoger), der taler *til* børnene

Der er forældre (og pædagoger), der taler *med* børnene

SERVICESTYRELSEN **Sprogpakken - praksis der gør en forskel**

SPROG PAKKEN Samtaler i hverdagen

Forskellige sprogkulturer i forskellige hjem.

Det handler ikke om etnicitet, men om forældrenes:

- socioøkonomiske status
- uddannelse
- viden om, hvordan børn udvikler sprog

(Servicestyrelsen (2011): Forskningskortlægning af behov for sprogvurdering, effektive sprogindsatser og pædagogisk Efteruddannelse)

SERVICESTYRELSEN **Sprogpakken - praksis der gør en forskel**

SPROG PAKKEN Sprog og socioøkonomisk baggrund

Undersøgelse af risikofaktorer i sprogpakken viser, at:

- der er en lille sammenhæng mellem børns sproglige udvikling og morens uddannelsesniveau, som skyldes kvaliteten af samtalen mellem moderen og barnet:
 - Mødre med en høj uddannelse opfordrer deres børn til at deltage mere aktivt i samtalen, de bruger flere forskellige ord og sætter flere ord på det, som barnet oplever
 - Mødre med lav eller ingen uddannelse er mindre interaktive og bruger et mindre varieret sprog

(Servicestyrelsen (2011): Forskningskortlægning af behov for sprogvurdering, effektive sprogindsatser og pædagogisk Efteruddannelse)

SERVICESTYRELSEN **Sprogpakken - praksis der gør en forskel**

SPROG NYVÅR **Sammenfatning**

Forældres brug af samtaler i hverdagen

- Gør brug af personlige fortællinger:
- Når forældre bruger fælles eller egne oplevelser som grundlag for fortælling og samtaler, viser det sig, at de bruger et mere komplekst sprog, der gør dem til gode rollemodeller, som børnene kan spejle sig i.

Sprogakademiet - praksis der gør en forskel

SPROG NYVÅR **Sammenfatning**

Forældres brug af samtaler i hverdagen

Igenom samtale, hvor barnet er aktivt, får barnet:

- mulighed for at udvikle et stort ordforråd
- sociale erfaringer med sprogets anvendelsesformer

Sprogakademiet - praksis der gør en forskel

SPROG NYVÅR **Flere sprog i hjemmet**

- Pædagogen skal lytte til de erfaringer, den enkelte familie har med at benytte flere sprog i hverdage, og tilrettelægge sin rådgivning efter familiens situation.
- Det betyder, at pædagogen må tilpasse vejledningen til de enkelte forældre.

Sprogakademiet - praksis der gør en forskel

SPROG NYVÅR **Erfaringer med forældersamarbejder**

- Hvilke udfordringer oplever I, der er i samarbejdet med forældre i forhold til sprog?
- Hvilke muligheder er der i samarbejdet med forældre i forhold til sprog?
- Brug af direkte vejledning og instruktion.
 - Se på vejledningsfilm til forældre i brugen af understøttende strategier.
 - Drøft hvordan I vil anvende dem.

Sprogakademiet - praksis der gør en forskel

SPROG LEVER De understøttende sprogstrategier

1. Følg barnets interesse
2. Brug åbne spørgsmål
3. Vent på barnets svar

Se film

Sprogpakken - praksis der gør en forskel

SPROG LEVER Understøttende sprogstrategier

4. Fortolk og udvid, hvad barnet siger
Hvordan?
5. Hjælp barnet med at sætte ord på
Hvordan?
6. Forklar ord, som barnet ikke kender i forvejen
Hvordan?

Se film

Sprogpakken - praksis der gør en forskel

SPROG LEVER Understøttende sprogstrategier

7. Relater til noget, barnet kender
Hvordan kan man koble ny viden til noget, barnet kender i forvejen, med udgangspunkt i hverdagsrummet?
8. Udnyt de sproglige kompetencer, barnet har i forvejen
Hvordan kan forældre understøtte deres barns fortælleglæde?
9. Ret ikke barnets fejl direkte
Hvordan vil du forklare dette til forældrene?

Se film

Sprogpakken - praksis der gør en forskel

SPROG LEVER Forældre og dialogisk læsning

Forældrene skal understøttes i at anvende dialogisk læsning, fordi de ikke af sig selv samtaler med børn om bøger, de læser op.

Uanset hvilken socioøkonomisk baggrund forældrene har, viser undersøgelser, at forældrene gerne læser dialogisk med deres børn, når de bliver præsenteret for muligheden.

Sprogpakken - praksis der gør en forskel

SPROG PAKKEN Forskningsbaggrund

Dialogisk læsning - et eksempel på en forskningsundersøgelse
(Whitehurst, Arnold et. La., 1994)

- Forældrene blev instrueret i, at
 - stille hvem-, hvad- og hvor-spørgsmål, ikke ja-/nej-spørgsmål
 - følge barnets svar op med spørgsmål
 - gentage, hvad barnet siger
 - stille åbne spørgsmål
 - udvide, hvad barnet siger
 - have det sjovt

Sprogpakken - praksis der gør en forskel

SPROG PAKKEN Sprogpakkens instruktion

- Se vejledningsfilm til dialogisk læsning til forældre
- Drøft hvordan I vil vejlede forældre i at bruge dialogisk læsning

Sprogpakken - praksis der gør en forskel

SPROG PAKKEN Materialer til forældre

Materiale til forældrene: film, visuelle tekster og tekst med sproglege

Tilgange

- Forældremøder
- Information om det enkelte barn (sprogvurderingen)
- Information om sproglige aktiviteter

Henvi forældrene til hjemmesiden.

Sprogpakken - praksis der gør en forskel

SPROG PAKKEN Eksempler på sproglege

Kan du gætte, hvad jeg tænker på?

- "Kan du gætte, hvad jeg tænker på?" er en leg, der kan leges alle vegne både i bilen, på cyklen og hjemme. Legen går i al sin enkelhed ud på, at barnet skal gætte, hvad den voksne tænker på. Det er vigtigt at vælge en genstand, som er i barnets synsfelt, hvis barnet ikke er så gammelt. Et eksempel kunne være: 'Det jeg tænker på, er noget man kan se sig selv i (Spejl)'.

Sprogpakken - praksis der gør en forskel

SPROG NYDKEN

Eksempel på sprogleg

Følg min instruktion

- Man kan fx gemme en lille Bamse et uventet sted og skiftes til at fortælle, hvor Bamse er. Fx Bamse sidder i entréen, på badeværelset eller i skuffe nummer tre i køkkenet. Bagefter kan barnet gemme Bamse og fortælle, hvor den voksne skal lede.

SERVICEFELLEN **Sprogpakken - praksis der gør en forskel**

SPROG NYDKEN

Forældreinddragelse

Støt forældrene, så de kan tale med deres barn om hverdagen i børnehaven. Brug f.eks.:

- Digitalbilleder fra dagen
- E-mails med orientering
- Månedspan/ugeplan
- "Dør-beskeder"

SERVICEFELLEN **Sprogpakken - praksis der gør en forskel**

SPROG NYDKEN

Om forældresamarbejde

Den professionelle rolle

- Samarbejdet mellem pædagoger og forældre er et asymmetrisk samarbejde
- Pædagogen indtager en professionel rolle i samarbejdet
- Pædagogen skal formidle viden om sprogtilegnelse til forældrene
- Pædagogen skal vejlede forældre i forhold til deres barns sproglige udvikling

SERVICEFELLEN **Sprogpakken - praksis der gør en forskel**

SPROG NYDKEN

Dilemmaer i forældresamarbejdet?

Et grundlæggende dilemma i forældresamarbejdet?

- Ser vi forældre som brobyggere i barnets liv og som ligeværdige samarbejdspartnere?
- Ser vi dem som en uudnyttet ressource?
- Eller ser vi dem som nogen, der skal lære – til deres barns bedste?

SERVICEFELLEN **Sprogpakken - praksis der gør en forskel**

Sider 6 – 12, bygger på Peter Mikkelsen: Forældre, pædagoger og barns sprogtiltagelse. I Sprogprojekthåndbogen, Dansk Psykologisk Forlag 2010.

SPROG UDVIKLEN

Deltagelsesrelation

Deltagelsesrelation og samarbejdsrelation med forældre

- At etablere samarbejde, som ikke usynliggør eller ser bort fra forskelligheder og uenigheder
- At skabe myndighed omkring alle parter i samarbejdet
- At skabe en direkte og sagligt orienteret relation

(Kjær, 2011)

SERVICEFÆLLEN **Sprogpakken** - praksis der gør en forskel

SPROG UDVIKLEN

Saglighed i relationen til forældre

- Klar og direkte kommunikation med tydelig dagsorden, fokus og rollefordeling
- Omhyggelighed, omsorgsfuldhed og venlig omgangstone
- Tydelighed i rollen som repræsentant for institutionen
- En afgrænset og meget fokuseret tilgang til eget arbejde
- Høj grad af skriftlighed og faglighed omsat i imødekommenhed (Jf. materialer til sprogpakken)

(Kjær, 2011)

SERVICEFÆLLEN **Sprogpakken** - praksis der gør en forskel

SPROG UDVIKLEN

Afsluttende refleksioner

- Hvordan vil I inddrage forældrene?
- Hvad vil I lægge vægt på, når I inddrager forældrene?
- Hvordan vil I konkret informere forældrene om sprogpakken?

SERVICEFÆLLEN **Sprogpakken** - praksis der gør en forskel